

ПРИПРЕМИ СЕ НА ВРЕМЕ - РЕШАВАЈ БЕЗ ТРЕМЕ

• СТАРТ •

Ово је даш оно што ћете ће да знаш!

СРПСКИ ЈЕЗИК 6

ПРИПРЕМА ЗА СВЕ ПРОВЕРЕ ЗНАЊА

• ТЕСТОВИ • УСМЕНИ • ПИСМЕНИ • КОНТРОЛНИ • ЗАВРШНИ ИСПИТИ •

284
ЗАДАТКА

20
ТЕСТОВА

ПРИРУЧНИК
СА РЕШЕЊИМА
ЗА ПРОВЕРУ
И УЧЕЊЕ

skolaplus.com

•СТАРТ•

Ово је даш оног штог шреда да знаш!

ТЕСТОВИ

УПУТСТВО ЗА ТРЕНИРАЊЕ ЗНАЊА
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА
И СТИЦАЊЕ ШАМПИОНСКЕ ТИТУЛЕ

Драги ученици,

Пут ка сваком успеху чине мали кораци. Исто важи за учење. Испред себе имате тестове из српског језика, који се састоје од 10 до 18 задатка, а које смо ми, из "Школе плус" назвали тренинзима, зато што су, на неки начин, налик њима: забавни су, раде се без притиска и никако на силу. За њихово решавање потребно је неколико корака:

1. Корак - одморите се од школе (слушајте музику, изађите у парк или одспавајте).
2. Корак - прочитајте лекцију из књиге (није неопходно ако сте активни на часу).
3. Корак - почните да решавате тренинг (тест). За свако питање имате малу помоћ Изија.
Предвиђено време за решавање једног је 30 минута, што је довољно, па можете радити без журбе.
4. Корак - након урађеног тренинга (теста), проверите исправност одговора, поредећи их са решењима која добијате уз тренинге. Ако сте направили грешку, у решењима ћете наћи појашњења.
5. Корак - саберите тачне одговоре и поступите у складу са упутством.
6. Корак - насмешите се, јер сте, тренирајући знање из српског језика, решавањем ових тестова, сигурно научили много.

Напомена: тренингима радити без нервозе и не прескакати кораке. Користити их одмах након обрађене области из српског језика, барем једном месечно. Жељени ефекти су: учење ефикасно и без нервозе. За даља упутства обратити се наставнику српског језика или родитељу.

Срећан рад!
Аутор

СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 01	
Грађење (творба) речи	3
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 02	
Грађење (творба) речи	9
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 03	
Фонетика	15
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 04	
Фонетика	21
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 05	
Заменице	28
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 06	
Заменице	34
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 07	
Глаголски облици	40
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 08	
Глаголски облици	44
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 09	
Реченице (независне предикатске реченице)	48
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 10	
Реченице (независне предикатске реченице)	51
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 11	
Правопис	54
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 12	
Правопис	58
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 13	
Народна (неауторска) књижевност	61
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 14	
Народна (неауторска) књижевност	66
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 15	
Народна (неауторска) књижевност	70
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 16	
Народна (неауторска) књижевност	74
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 17	
Уметничка (ауторска) књижевност	78
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 18	
Уметничка (ауторска) књижевност	84
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 19	
Уметничка (ауторска) књижевност	90
СРПСКИ 6 · ТРЕНИНГ 20	
Уметничка (ауторска) књижевност	96

ГРАЂЕЊЕ (ТВОРБА) РЕЧИ

001. Грађење (творба) речи је део граматике који проучава:

- настанак нових речи
- значење речи
- врсте речи
- облике речи

002. Обележи твореницу.

- јак
- здрав
- болестан
- зуби

003. Препознај и означи сложену реч.

- шумарак
- шумарство
- пошумити
- шумар

004. У низу речи рука, ручица, рукотворина, наруквица препознајеш:

- просте и изведене речи
- изведене и сложене речи
- породицу речи
- просте и сложене речи

005. У низу речи сунчан, сунцокрет, Сунчица, осунчан препознајеш:

- изведене и сложене речи
- само сложене речи
- само изведене речи
- просте и сложене речи

006. У примеру **СТАНОВИ** подвучени део речи је:

- граматички наставак (наставак за облик)
- творбени наставак – суфикс
- творбени наставак – префикс
- спојни вокал

007. Означи правилно подвучену творбену основу речи **КРОЈАЧИЦА**.

- КРОЈАЧИЦА
- КРОЈАЧИЦА
- КРОЈАЧИЦА
- КРОЈАЧИЦА

008. У примеру **ДЕДИН** подвучени део речи је:

- граматички наставак (наставак за облик)
- творбени наставак – суфикс
- творбени наставак – префикс
- корен речи

009. Издвој пар речи које нису настале од истог корена.

- станодавац, подстанар
- изродити, бродити
- књижевник, укњижити
- кишити, прошишњавати

010. Обележи поступак грађења речи који препознајеш као извођење.

- плав + уша → плавуша
- град + о + начелник → градоначелник
- пра + шума → прашума
- а + социјалан → асоцијалан

011. Погледај примере и допуни тврђу тачним одговором.

БЕЗБОЛАН, НАПАМЕТ

Подвучени префикс су:

- предлози
- прилози
- речи које не препознајемо као самосталне
- речце

012. Погледај примере и допуни тврђу тачним одговором.

ПРАУНУК, РАЗГОВОР

Подвучени префикс су:

- предлози
- прилози
- речи које не препознајемо као самосталне
- везници

013. Означи описни придев који је настао слагањем.

- жалостив
- наглув
- слабашан
- певљив

014. Означи властиту именицу насталу слагањем.

- Страхиња
- Живојин
- Србољуб
- Мирка

015. Препознај назив подвученог дела речи и допуни тврђњу.

КАСИРКА

Подвучени део речи зове се:

- корен речи
- творбена основа
- граматичка основа
- суфикс

016. Означи реч која не припада породици речи: вода, водити, водњикав, низводно, узводно.

- водити
- узводно
- низводно
- водњикав

017. Обележи реч која у свом саставу има префикс:

- тамнокос
- плодоносни
- незахвалан
- полуписмен

018. Обележи низ речи у којем је правилно подвучен суфикс.

- куцкати, листати, сложити
- пискарати, куповати, прочитати
- родбина, родитељ, родити
- писмо, писмен, писменост

•СТАРТ•

Ово је даш оно што треба да знаш!

ОДГОВОРИ
И РЕШЕЊА

СРПСКИ ЈЕЗИК 6

skolaplus.com

ГРАЂЕЊЕ (ТВОРБА) РЕЧИ

001. Грађење (творба) речи је део граматике који проучава:

- настанак нових речи
- значење речи
- врсте речи
- облике речи

Одговор: настанак нових речи.

Творба или грађење речи је део граматике који се бави проучавањем постулатом настанка нових речи са новим значењем. Насланком нових речи дојави се речник једног језика.

002. Обележи твореницу.

- јак
- здрав
- болестан
- зуби

Одговор: болестан.

Твореница је назив за реч која је насталла од друге речи неким постулатом творбе (грађења) речи.

Реч болестан стапа у творенице јер је насталла од прости речи болест, додавањем суфикса (наставка за грађење нових речи) -ан.

003. Препознај и означи сложену реч.

- шумарак
- шумарство
- пошумити
- шумар

Одговор: пошумити.

Пошумити је пример сложене речи. Реч пошумити насталла је додавањем префикса (предметка) по- испред тлајола шумити.

Формулa грађења изгледа овако:

$\text{по-} + \text{-шумити} = \text{пошумити}$

↓

творбени наставак   творбена основа   сложена реч

004. У низу речи **рука**, **ручица**, **рукотворина**, **наруквица** препознајеш:

- просте и изведене речи
- изведене и сложене речи
- породицу речи
- просте и сложене речи

Одговор: породицу речи.

Све изведене и сложене речи заједно са њросом речи, од које су настале, чине њородицу речи.

У Јонуђеном низу Јрејознајемо: њросу реч – рука, изведену реч – ручица, сложене речи – рукотворина, наруквица.

Проста реч рука заједно са изведеном речи ручица и сложеним речима рукотворина и наруквица, које су од ње настале, чини њородицу речи.

Све речи унушар једне њородице речи значењем су њовезане. Ручица је реч умањеној значења од речи рука; рукотворина значи њредмејш најрављен рукама; наруквица је накиш намењен ношењу на руци.

005. У низу речи **сунчан**, **сунцокрет**, **Сунчица**, **осунчан** препознајеш:

- изведене и сложене речи
- само сложене речи
- само изведене речи
- просте и сложене речи

Одговор: изведене и сложене речи.

У Јонуђеном низу речи Јрејознајемо:

изведене речи – сунчан, Сунчица;

сложене речи – сунцокрет, осунчан.

Изведене речи у Јримеру настале су на следећи начин:

Њврбена основа	Њврбени наставак	изведена реч
сунц-	-ан	сунчан
сунц-	-ица	сунчица

Найомена: Примејшио си да је ћас ц на крају основе у изведеном речи јрешао у ћас и. Реч је о ћасовној јромени о којој ће бити речи у оквиру фонетике.

Сложене речи у Јримеру настале су на следећи начин:

сунц- + -о- + -крет = сунцокрет – симаје љомођу симођној вокала о

о- + -сунчан = осунчан – додавање јрефикса исјеред њврбене основе

006. У примеру **СТАНОВИ** подвучени део речи је:

- граматички наставак (наставак за облик)
- творбени наставак – суфикс
- творбени наставак – префикс
- спојни вокал

Одговор: граматички наставак (наставак за облик).

Обележени део речи станови (-ови) јредсставља јраматички наставак.

Граматички наставци су наставци за облик речи (јадеж, рог, број, лице). Они се додају на јраматичку основу речи. Њиховим додавањем добијамо нови облик (јадеж, рог, број, лице) исте речи.

Додавањем наставака -ови на реч стан нисмо добили нову реч са новим значењем, већ исју реч, само у множини.

007. Означи правилно подвучену творбену основу речи **КРОЈАЧИЦА**.

- КРОЈАЧИЦА
- КРОЈАЧИЦА
- КРОЈАЧИЦА
- КРОЈАЧИЦА

Одговор: **КРОЈАЧИЦА**.

Реч кројачица сада у изведенице (изведене речи).

Како је насталла?

кројач- + -ица = кројачица

Овај њосчујак творбе претпознајемо као извођење.

Подсежимо се! Извођење је њосчујак настанка изведених речи шако што на творбену основу додавамо суфикс.

Упореди:

Разликуј корен и творбену основу! Творбена основа изведених речи некада се јоклайа са кореном, а некада не.

008. У примеру **ДЕДИН** подвучени део речи је:

- граматички наставак (наставак за облик)
- творбени наставак – суфикс
- творбени наставак – префикс
- корен речи

Одговор: **творбени наставак – суфикс.**

Обележени део речи дедин (-ин) претпознајемо као суфикс, творбени наставак за трајење изведених речи.

дед- + -ин = дедин

Наставак -ин додавамо иза творбене основе (дед-) и добијамо нову изведену реч (дедин).

Суфикс -ин служи за трајење присвојних придева. Ево још неких примера!

мама – мам- + -ин = мамин

Марија – Мариј- + -ин = Маријин

009. Издвој пар речи које нису настале од истог корена.

- станодавац, подстанар
- изродити, бродити
- књижевник, укњижити
- кишити, прокишњавати

Одговор: **изродити, бродити.**

Речи настале од истог корена морају бити повезане јо значењу са кореном од која су настале, као и са осталим речима унутар породице речи!

Речи изродити и бродити у свом саставу имају реч род. Међутим, реч род није корен обе речи јер их не повезује јо значењу. Сложене речи изродити има значењске везе са кореном род. Изведена реч бродити нема. Она означава пловиши бродом.

010. Обележи поступак грађења речи који препознајеш као извођење.

- плав + уша → плавуша
- град + о + начелник → градонаачелник
- пра + шума → прашума
- а + социјалан → асоцијалан

Одговор: плав + уша = плавуша.

Извођење је њоспуштак настанка изведеница или изведеног речи. Поспуштак извођења изледа овако:

011. Погледај примере и допуни тврђњу тачним одговором.

БЕЗБОЛАН, НАПАМЕТ

Подвучени префикси су:

- предлози
- прилози
- речи које не препознајемо као самосталне
- речце

Одговор: предлози.

Префикси **без-** и **на-** у сложеним речима **бездолан** и **найамећ** сагадају у његовој структуре.
без- + -долан = бездолан

на- + -амећ = найамећ

Подсећамо се и његовој структуре! Предлози су непроменљиве речи које стоје уз именице и именичке заменице и означавају просторне и друге односе међу њима речима у реченици.

012. Погледај примере и допуни тврђњу тачним одговором.

ПРАУНУК, РАЗГОВОР

Подвучени префикси су:

- предлози
- прилози
- речи које не препознајемо као самосталне
- везници

Одговор: речи које не препознајемо као самосталне.

У улоги његових којима се ће сложене речи моћи се наћи:

предлози – до, из, са/с, у, о, без, на...

речце – не, нај

речи које не препознајемо као самосталне.

У речима које не препознајемо као самосталне сагадају његови префикси шра- и раз-.

Додавањем његових префикса настаје нова реч која је значењски повезана са речју око које је настала: унук – јраунук, говор – разговор.

013. Означи описни придев који је настао слагањем.

- жалостив
- наглув
- слабашан
- певљив

Одговор: наглув.

Придев најлув јрећознајемо као јример сложене речи. Насјао је додавањем јрефикса на- на јворбену основу лув. Овакав јосштак јворбе назива се слагање – јрефиксација.

Ево још сложених речи насталих јомођу јрефикса на-: научишти, најоље, начиштан.

014. Означи властиту именицу насталу слагањем.

- Страхиња
- Живојин
- Србољуб
- Мирка

Одговор: Србољуб.

Власшића именица Србољуб настала је на следећи начин:

срб- + -о- + -љуб = Србољуб

Ово је јосштак слагања који јрећознајемо као слајање речи (јворбених основа) јомођу сијојнот вокала (самојласника) -о-. Тако добијене речи слајају у сложене речи.

015. Препознај назив подвученог дела речи и допуни тврдњу.

КАСИРКА

Подвучени део речи зове се:

- корен речи
- јворбена основа
- граматичка основа
- суфикс

Одговор: јворбена основа.

Подвучени део речи касирка (касир-) је јворбена основа.

016. Означи реч која не припада породици речи: вода, водити, водњикав, низводно, узводно.

- водити
- узводно
- низводно
- водњикав

Одговор: водити.

Изведене и сложене речи, заједно са јросштом речју од које су јосштале, чине јородицу речи. Неке речи могу да имају заједнички корен, али да не јријадају истиј јородици; водишти не јријада јородици речи: вода, водњикав, низводно, узводно. Ове речи су јосштале од јросште речи вода (односно, корена вод-) а реч водишти би чинила следећу јородицу речи: наводишти, изводишти, вођа, разводник.

017. Обележи реч која у свом саставу има префикс:

- тамнокос
- плодоносни
- незахвалан
- полуписмен

Одговор: **незахвалан.**

Све йонуђене речи су, ћо свом саставу, сложене. Једино је реч незахвалан настала стављањем префикса исјега захвалан; у осталим примерима сложенице су настале стављањем двеју речи.

018. Обележи низ речи у којем је правилно подвучен суфикс.

- куцкати, листати, сложити
- пискарати, куповати, прочитати
- родбина, родитељ, родити
- писмо, писмен, писменост

Одговор: **куцкати, листати, сложити.**

У другом низу речи подвучени су граматички наставци (-ти је наставак за инфинитив); у трећем и четвртом низу речи подвучене су творбене основе изведених речи.